

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Multăsite publice și Loc de schimb costă fiecare șir 20 III. Manuscrise nu se înapoiază.

Școlile noastre și băncile.

De un pedagog. —

Răspunsul care se dă de obicei când se vorbește despre situația precară a a afacerilor noastre publice, fie ele de ordin politic, fie de ordin cultural, e: sântem săraci!

Dacă vom cerceta acum, în „era bilanțelor”, cum stăm cu mult laudată sărăcie, va trebui să constatăm că, relativ totuș nu ne prea putem plânge atât de mult de sărăcie. Adevărul e că, cel puțin institutele noastre publice de bani, progresează neașteptat de repede. Numărul băncilor s'a sporit, capitalurile acestora au crescut, acționarii s'au îmbogățit — așa că eterna scuza cu sărăcia nu e tocmai la locul ei.

Și totuș sântem săraci. Foarte săraci! Mai de mult când eram cu mult mai săraci decât acuma, nu ne plângeam de sărăcie, — mai de mult eram săraci bogați, iar acum sântem bogați săraci. Acum, chiar dispunând de o avere mai considerabilă, ne simțim săraci — de oarece de o vreme încoace ne-am înstrăinat într'un mod înspăimântător de comorile ideale și căutăm fericirea în bogăție, în bani. Și nu-i nici o mirare că bogatul care și-a pus inima sa în comoara sa, nu mai are inimă, nu mai are mulțumire, nu mai are fericire. Mai de mult eram

săraci la pungă, acum sântem săraci la inimi!

Iată câteva exemple:

Știm în ce situație culturală și morală se află Bihorul. Știm că majoritatea școlilor românești s'au prăpădit și că în cele existente încă s'a încuibat, din lipsa de interes a conducătorilor, un spirit neromânesc; știm că numărul analfabeților e rușinos de mare și că alcoolismul decimează populațiunea. Cetiți acum darea de seamă despre adunarea generală a „Bihorenei”, care a fost condusă de dl N. Zigre, secretar mitropolitan, și veți afla că din cele vr-o 120.000 de coroane venit, cât a avut banca în 1910, în afară de cele 60.000 cari s'au dat acționarilor ca dividendă, li-s'a mai dat acestora și o „supradividendă” de 24.000 cor., în vreme ce „pentru scopuri de binefacere” s'au dat cu totul 1761'52 cor. Nu știm cât se va fi dat din această sumuliță pentru școli, dar înțelegem că nu s'a dat aproape nimic. Ne întrebăm: ce nu s'ar fi putut face cu „supradividenda” de 24.000 dacă acționarii ar fi avut inima românească de a jertfi prisosul în favorul școlilor atât de amenințate? Să ne închipuim ce au făcut cu acești bani, acționarii, dintre cari cei mai mulți sânt oameni bogați, și ce ar fi făcut școala românească cu ei, dacă ar fi avut norocul să-i dobândească?

Sau alt caz. În Bran este o bancă,

Parsimonia, care are la 20.000 cor. venit anual. Tot acolo este o școală centrală, care luptă cu cele mai neînchipuite mizerii, din cauza cărora a și „lichidat”, odată. Direcțiunea băncii, în care sunt un mare număr de preoți, a votat numai cu mare greu școlii un ajutor de 300 cor., într'un timp în care școala e în primejdie de moarte.

Sau alt caz: În Porumbacul de jos este o bancă *Porumbăceana*, care are venit de vre-o 10—15.000 cor. anual. Școlii românești din sat i-a fost pusă în coastă nu de mult o școală de stat, care o surpă încetul cu încetul pe a noastră. Ce gândiți că face banca, al cărei președinte mi-se pare e protopopul tractual și al cărei contabil e preotul local, care e în acelaș timp și director școlar? Iată ce face: dă la câte un an, doi, odată câte un ajutor de 20, zi: două zeci de coroane!

Am putea înmulți exemplele, dacă acestea trei n'ar fi destul de grăitoare și am putea arăta că chiar și băncile cari relativ fac mult pentru cultură și pentru școli, nu fac cât ar putea. Mai dăunăzi vorbeam cu un intelectual sas, care nu se putea din destul mira, cât de mari sânt mărcile de prezență ale membrilor din direcțiunea „Albinei”. „Dacă am avea noi atâția bani disponibili, ca d-voastră, am ști cum să-i întrebuițăm mai bine. D-Voastră stați bine, dar nu întrebuițați banul bine, termină interlocutorul nostru. Uitân-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Instrăinații

— poezie de Gheorghe Bariț. —

Un tânăr.

Murăș, Murăș apă lina
Prea de mulți străini ești
pliuă;
Someș, apa tai pre rece
Ca de veacuri zece
Împrejurul tău n'am stare
N'am bine și n'ndestulare
Oh, ce n'streinare!

Aieșul sărăcește
Oltul tot se mai înțește
Streul seacă ostenește
Nici una nu crește —
Târnavele-s prea sărate
Turbure'n mol înglodate
Oh, ce răutate!

Munții reci, fără simțire,
Câmpii fără de rodire —
Toate m'bracă altă fire
Oh, tristă privire!

Trecem, trecem frați dincoace
Unde cerul toate coace
Vântul suflă pace.

(Aceste versuri sânt luate din Nr. 18 al „Foiș literare” din Brașov 1838, unde Bariț le-a publicat cu următoarea notă: „compuse G. Bariț și la anul 1835 cântate de diletanții din clerul tânăr pe teatrul Seminarului din Blaj”).

Anul trece, altul vine
Eu tot nu mai dau de bine,
Când va fi să-mi însărine
Zilele de dureri pline.

Șaptezeci de ani și șase
Fără țară, lege, casă
Nedreptățile m'apasă;
Ah, sfărmate-amele oasă!

Un înger.

Priviți, priviți colo departe
Cum cerin'n două se îm-

parte;
Fiul timpului sosește
Și spre voi privește.

Treceți, mergeți înainte
Cereera voastră fěrbințe
E luat — aminte.

FRAGMENTE.

De Ion Agârbiceanu.

Erau tineri amândoi. Veniau, se vede, dela cel din urmă examen, dela cenzură, și păreau foarte fericiți. Vorbiau, cu predilecție, de tezele grele ce au trebuit să predelege, de fisonomia ridiculă a cutărui examinator. Vorbiau rîzind, în vreme ce fumau din țigarete scumpe și-și priveau vestmintele, după ultima modă.

„De-acum am isprăvit cu greul vieții”, zise cel cu mustața rasă. De acum mai avem două chestii de rezolvit: ne deschidem cancelaria și ne însurăm.

— De însurat, nu, să-mi dai voce, dar prostia asta n'am s'o fac. Cel puțin acum nu” — îi răspunse al doilea, care părea mai bătrân, și avea pe obrazul stâng o dungă de peliță fîră, din vr'un duel se vede.

— Proste! pentruce să fie prostie? Eu, dimpotrivă cred că-i lucrul cel mai cu minte ce-l putem face. Avem un nume, avem o poziție, sântem deci o parte.

— Ai citit de-o propunere ce s'a pornit în occident? Nici nu mai știu în care țară. Zice propunerea: cei ce divorțează să-și anunțe divorțul prietinelor și cunoscuților, întocmai ca și mai înainte, căsătoria.

Celalalt nu-l pricepuse.

— Ce are divorțul cu căsătoria?

— Azi divorțul e urmarea firească a căsătoriei. Fii sigur că nevastă-ta, îndată ce se va vedea legată de tine, îndată ce va începe să te cunoască, se va gândi la divorț ca la o

punte salvatoare. Să fii chiar un bărbat model, îndată ce va cunoaște pe altul, de care va crede că-i mai desăvârșit decât tine, va dorii să rupă legăturile existente între tine și ea. Și care femeie nu-i aplicată să-l creadă mai desăvârșit decât tine pe cel dintâi bărbat străin care îi va plăcea? Nu, prietino, în ziua de azi căsătoria e o prostie. Și, dacă din nenorocire îi treci pragul, nu-ți mai rămâne decât o singură speranță: divorțul.

— Tu judeci foarte unilateral, prietene „zise incindit cel cu mustața rasă. „Tu pleci dela cazuri particulare, dela trei-patru. Pentru majoritatea lumii însă, căsătoria e razimul și scutul vieții. Cel mai puternic razim.

— Și cel mai greu jug, zise cel cu sănnul.

— Jug? Dacă întreagă viața o iai de jug, atunci da, e jug căsătoria. Noi toți intrăm în viață, fără să fi voit, fără să știm, fără a o cunoaște: de ce? Dar după ce odată ai ajuns în vârtoarea vieții, ca tine și ca mine de pildă, trebuie să trăim. Acum e chestia: trece omul mai ușor prin viață ca celibator, sau căsătorit? Dacă însăși existența e un jug, în care, orbi, ne înclidem grumazii, jugul țil-vei purta ori singur, ori în familie. Vorba e, care jug e mai ușor? Eu cred că al căsătoriei. Ori câte greutateți să fie, viața e mai pașnică, mai liniștită,

— Te înșeli, iubite doctore, te înșeli amar. Viața în familie e foarte grea de purtat, chiar din motivul că familia nu aduce nici liniște. Odată, mai înainte, se poate că aducea. De aceea, mai demult, erau puse atâtea stavili divorțului. Cu secolii înainte omenirea se dis-

du-ne în bilanțurile băncilor săsești am rămas în adevăr uimiți cât de mult dau aceste instituții pentru cultura neamului lor. Sânt de-adreptul fabuloase sumele ce se dau pentru școli și ele ne dau cel mai lămurit răspuns la întrebarea: de ce n'a cerut nici o singură școală săsească ajutor dela stat? Poporul acesta înțelege că e politică națională greșită, aceea de-a te gândi atât de unilateral numai la întărirea bazelor economice, lăsând pe planul al doilea interesele culturale ale neamului.

Cel ce gândește altfel greșeste. Cu atât mai regretabilă e goana după materie, cu cât o găsim și la reprezentanții mici și mari ai bisericii, cari în chipul acesta se abat în mod esențial dala doctrina bisericii creștine: Această tendință materialistă e imorală, oricine ar sprijini-o. Are desăvârșită dreptate marele pedagog german, W. Rein, care zice la pag. 248 a Eticei sale următoarele: *„Wenn ein Volk nur seine materielle Wohlfahrt im Auge hat, nur an die Mehrung und gewinnung seiner wirtschaftlichen Güter denkt, so verrät es eine niedrige Gesinnung, an der es inniglich zu Grunde gehen muss. Und wenn ein Volk glaubt, erst Wolstand erwerben zu sollen, un später an die Pflege der geistigen Güter zu gehen, so mag es nur zusehen, dass es über dem Jagen nach Gewinn den geschmack an edleren Beschäftigungen nicht verliere“*.

O mentalitate streină e în adevăr aceea care predomină viața noastră, mentalitate sub care gem înfundate toate aspirațiile înalte și nobile. Dacă va continua această stare, care ne roade ființa sufletească, nu va fi nici o mirare dacă ne vom trezi, într'un moment, la marginea unei prăpastii și mai mari decât aceea în fața că-

reia ne aflăm de câțiva ani, de când ne vâităm că nu putem susține școli din cauza sărăciei, în vreme ce acționarii băncilor noastre se îmbogățesc, *materialicește numai*, din supradivide.

Dacă ar mai trăi azi Tichindeal, de sigur că el n'ar mai repeta cuvintele sale celebre, de care se face atâta abuz, ci s'ar adresa iubitei sale nații cu cuvintele: *„Inimă, mărită nație românească, inimă!...“*

Declarație. *S'a strecurat în mod fatal în ziarul nostru, nenorocita notiță »Cât a costat«. Notița aceasta e pe cale acum să ia proporțiile unui eveniment istoric. Dectorii ziarului nostru au umflat-o în slavă și triumfă mulțumiți, că iată s'a dovedit »echivocitatea Tribunei«. Toți oamenii bine intenționați au luat însă act de desaprobarie energetică a direcțiunii și a redacției noastre, desaprobarie care a urmat imediat și-i asigurăm și de data asta că tocmai noi am fost cei mai dureros atinși de apariția notiței și că am condamnat-o. Dar răuvoitorii noștri nu vor să scape cu una cu două minunatul pretext de a deplasa cu notița chestiunea principală: datoria lor de a-și dovedi acuzațiile. Ba se servesc și de peana măiastră a dlui Ion Luca Caragiale, care în același timp când ne dascălește azi în »Românul« și ne somează să pilduim pe autor, uită porunca nobleței ce trebuie să arătăm omului căruia i-s'a întâmplat o nenorocire în casă. D-sa găsește că e mai generos lucru să-l iai pe năpăstuitul la pâruală, ca să ispășească el bietul vina celui ce i-a vârat tăciunele sub streșină.*

De altfel îl asigurăm pe dl Caragiale că ne-am făcut datoria și îl rugăm, chiar în interesul cauzei noastre obștești, în numele căruia ne vorbește și d-sa, să considere acest fatal incident de încheiat.

Direcțiunea »Tribunii.«

tingea prin profunditatea sentimentelor, prin o mare putere de muncă. Sufletul omeșesc avea predilecție spre contemplare, spre misticism. Atunci căsătoria se poate că era o mare binefacere a omenirii. De aceea toate legislaturile o îngrădiră așa de tare. O păzeau ca pe o comoară. Astăzi însă zădarnic vei căuta la generațiile actuale profunditate de sentiment. Astăzi setea plăcerilor momentane, a triumfurilor de-o clipă, e așa de mare că nu-ți mai dă răgaz, mai ales femeii nu-i dă, să-ți poți pune sufletul întreg într'o pasiune sau într'o credință. Sântem generațiile actuale generații de nevropați, sântem adevărați degenerați, cari cercăm să răpim fiecare din clipele vieții, pentru deliciul nostru personal. Da, astăzi n'avem generații potrivite pentru o muncă încordată, pentru lupta vieții, ci avem înaintea ochilor o oaste uriașă de bețivi ai deliciului, ai tuturor plăcerilor.

Stai numai, te rog, las' să-ți spun. Au fost timpuri când o concepție asupra vieții, o modă la femei chiar ținea cel puțin cu zecile de ani. Acum? În douăzeci și patru de ceasuri se schimbă și convingerile, se schimbă și modele. Acum, — lasă-mă te rog să-ți spun — pui în strașnica legătură a căsătoriei pe-un tînăr și o fată modernă. Dacă fiecare din ei ș'ar consacra toate clipele vieții numai ca pe sine să se îndestulească, și tot le-ar fi prea puțin timpul și prea insuficiente mijloacele. Acum sunt căătoriți: ei trebuie să-și împartă, mai bine zis, să-și rupă din timp. Bărbatul ca să-i țină doamnei de urât, femeia să-i îngrijească bucătăria și alte nimicuri. Acum tu știi din experiență: avut-ai cât ai fost candidat

de avocat, vr'odată timp liber? Nu? Așa-i. Cancelaria, berăria, cafeneaua, ziarele, plimbatul, nu țe-au lăsat un ceas slobod. Acum de unde vei da tu două-trei ceasuri soției tale? Și, dacă vrei să nu fii tu cauza divorțului, va trebui să-ți jertfești micile tale plăceri. — Iar o domnișoară e și mai cuprinsă în fiecare clipă. Și ea asemenea va trebui să-și jertfească o bună parte din micile ei bucurii, dacă vrea, pentru ochii lumii, să nu fie ea cauza divorțului. Ce va urma de aici? Că nici tu, nici ea, nu veți fi mulțumiți. Și dacă nu veți fi mulțumiți, se va încuibă în casa voastră cearta, ve-ți dori amândoi să fiți liberi, cât mai curând.

Cel cu mustața rasă se înfurie:

— Tu vorbești ca un om fără nici un ideal, fără nici o credință. Gândești și simți brutal. Tu nu-ți poți închipui ca în căsătorie să se unească doi, cari se formeze un singur suflet, o singură simțire și gând. În capul tău nu încap, că de-o pildă, eu de m'aș căsători aș avea aceleași convingeri, aceleași preocupări ca și nevastă-mea, că ce i-ar plăcea ei mi-ar plăcea și mie. Și că ea ar putea, asemenea, să fie de aceleași gânduri și dorințe ca și mine. Eu nu-ți vorbesc de căsătoriile contracte, ci despre adevăratele căsătorii: acelea cari se încheie din simpatie adevărată. Aici un soț nu poate fi spre greutatea celuilalt, după cum două lumânări ce mi-s aprinse pe masa mea de scris, nu-și micșorează puterea de luminat, ci dau lumină mai mare. În căsătoriile adevărate nu poate un soț să aibă o plăcere, al doilea altă.

Conflict în delegațiuni. La conferența delegațiilor austriaci, dela 26 Februarie, convocată de ministrul de comerț Dr. Weisskirchner, s'a adus o hotărîre în înțelesul căreia, ministrul de comerț austriac declară că nu recunoaște de validă învoiala încheiată între amiralul Montecuccoli și ministrul ungar de comerț, Hieronymi, cu privire la participarea Ungariei, conform cotei, la livrarea articolelor industriale, necesare noilor construcții de vase de război. Declară de neadmisibil procedeu amiralului, care a încheiat pactul, fără consimțământul prealabil al delegațiunii austriace. Pretinde revizuirea pactului din 1906.

Această hotărîre a format obiectul discuției în ședința dela 27 Februarie a comisiei delegațiunii austriace, pentru afacerile armatei. S'a luat în dezbateră motiunea de urgență a delegatului Steiner, cu privire la pactul din chestie. S'au adus critici violente amiralului, după cari s'a primit proiectul de rezoluțiune al lui Exner prin care se protestează împotriva noului pact, care e declarat de neobligător. Delegatul căpitan de marină, Chmelarz spune, că pactul nu formează un act încheiat de oarece se pot aduce schimbări încă întrînsul.

A făcut mare senzație absența amiralului, singurul chemat a da lămuririle necesare.

În ședința delegațiunii ungare s'a încercat să se dea un răspuns motiunii primite de delegațiunea austriacă. Căpitanul de corvetă Lucich a asigurat delegațiunea, că conducerea marinei este ferm decisă de a valida în orice împrejurări pactul încheiat.

Un nou agitator în temnița din Arad. Ieri a fost internat încă un agitator în temnița din Arad. Anul trecut în 15 Noemvre economul Florea Bredianu din Siria, s'a prezintat la casa de bilete din gara din St.-Ana ca să-și scoată bilet la Arad. Casierul însă, a găsit că Bredianu s'a arătat prea grăbit și pentru asta a spus că acum nu-i dă bilet, ci să aștepte Bredianu a așteptat mai multe minute, când a văzut însă că casierul nu vrea să-i dea bilet și-ș bate joc de dânsul, l-a cuprins mânia și a isbucnit:

— Inzădar ceri bilet, ticăloșii ăștia de unguri nu-ți dau. De-ar da Dumnezeu să ajungă și Ungaria cât mai curând soarta Poloniei.

Șeful stației a denunțat cuvintele astea la parchet, care l-a tras pe Bredianu în judecată pentru ațâțare la ură contra Ungurilor.

Acum pătimesc doi „agitatori“ în temnița din Arad.

— Numai cât asemenea căsătorii nu sunt, prietene. Nu te mânia, îți cunosc slăbiciunile, eu îți spun numai observația și părerea mea. Astfel de căsătorii, astăzi, nu mai sunt. Tu zici: din simpatie. Dar ce-i simpatia aceea din care se încheie unele căsătorii — foarte rare. Nu-i decât o înșelare reciprocă, o înșelare nevinovată, pentru că amândoi sunt de bună credință. Nu este în lume un tip de om mai fals ca cei logodiți din simpatie. Înaintea cununiei fiecare logodit are înșelăciuni optice constante. Vede numai ce-i bun, ce-i frumos, și chiar bunul și frumosul printr'o sticlă care mărește proporțiile la infinit. Marii îndrăgostiți nu văd nici o pată de umbră în ființa adorată. Ei văd mereu unsoare, un idol. Iată una din înșelăciunile neînțelese ale vieții. Atunci simpatia-i leagă puternic. Pentru că nu se cunosc. Dar după căsătorie încep să se cunoască, din zi în zi, din clipă în clipă și văd, trebuie să vadă, cât sunt de departe unul de celalalt. Două picături de apă pot fi asemenea, două lumânări de stearină, asemenea. Dar doi oameni, niciodată. Două suflete sunt două lumi deosebite, tot așa de nemărginite ca însuși universul. Se zice: dacă se vor cunoaște mai bine, se vor iubi mai tare! Iată cea mai cutezată afirmație. Dimpotrivă, cu cât se vor cunoaște mai mult, cu cât vor pătrunde mai tare unul în sufletul celuilalt, cu atâta se vor îndușmăni mai mult și vor dori divorțul.

„Ei, acum te înțeleg, zise celalalt cu tristețe. Tu crezi că în lume nu există decât suflete urâte. Din faptul că oamenii de azi

Declarațiune *)

Anonimul »Gazetei Transilvaniei« scrie în nr. 31, că »Ciorogariu a făcut vizită lui C. Burdia, oferindu-se de episcop. Putem dovedi, că R. Ciorogariu a fost gata să încheie pact cu Burdia, lăsându-i acestuia asigurată conducerea politică a graniței, cât va trăi dânsul«.

Grav de tot, nu-i așa? Dar iată cum stă treaba:

Pro primo. Eu în viața mea n'am călcat pragul casei lui Burdia, nici în Caransebeș, nici aiurea, nici n'am avut întâlnire cu dânsul. Peste tot n'am schimbat nici un cuvânt cu dl Burdia în chestia episcopiei din Caransebeș.

Pro secundo. Acum sânt doi ani de când inspecționase dl Dr. Iosif Șeghescu institutul pedagogic din Arad, în calitate de comisar ministerial. După terminarea agendelor oficioase mă pomenii cu dl Șeghescu și cu un prieten al meu în seminar, să-și ia actele. La plecare mă invită să-i însoțesc la gară, căci au să-mi spuie ceva. Primii invitarea și urcarăm tustrei trăsura. În trăsura spune dl Șeghescu, că neconfirmarea părintelui arhimandrit Musta este hotărâtă și a căzut de acord cu amicul meu, că numai mâna mea cea tare ar fi în stare să facă ordine în Caransebeș, dar trebuie să mă impac cu Burdea, — supărat pe mine pentru atacurile din »Tribuna« — ca să nu facă opoziție la guvern. Burdia vrea să aibă pace și nu-mi cere nimic decât să-i dau pace, căci i-s'a urit de atâta luptă, el vrea să fie deputat, dar de deputat și așa se alege el din propriile puteri, cutare dignitar toate le-ar face. Amicul meu îi secunda, iar eu surprins de această ciudată intervenție, dădu-i din umeri și zisei: Treaba-i gingașă, mă voiu gândi. Cu aceasta ne despărțirăm de dl Șeghescu, care a plecat la Budapesta. Până aci s'au petrecut lucru-

rile între șase ochi, cele ce urmează s'au petrecut între patru ochi.

Prietenul spunea, că nu este alta soluțiune pentru restabilirea ordinii în Caransebeș, decât să meargă un strein, neangajat la cercurile interne din Caransebeș, că dignitarul despre care era vorba e un... care toate le-ar face. În sfârșit dacă Burdia nu cere nimic umilitor și păgubitor, de ce să nu stau de vorbă cu el. Deputăția și așa nu depinde de episcop, căci doar nu episcopul dispune de mandatul deputăției din Caransebeș, lucru pe care și alt deputat național mi-l spunea, fiind vorba despre alt dignitar bisericesc. Așa ajunserăm la concluziunea să vedem ce vrea Burdia, ca cel puțin să avem un punct de orientare în chestia episcopiei din Caransebeș. Amicul meu se încredea în iscusenia mea, că nu voiu cădea în cursă.

După aceasta înțelegere întrebăse amicul meu pe dl Ionescu, că unde-i Burdia. Ce și-o fi scris amicul meu cu Ionescu nu știu, căci prietenul nu mi-a arătat scrisorile. Eu însumi n'am scris nici o iotă nimănui. Am aflat însă dela prieten, că Burdia mă așteaptă la Budapesta.

Dar nu m'am dus, căci văzui prin sită, înainte de a intra în cursă, și așa spusei prietenului, că chestia să o considere de încheiată. Și comedia s'a finit.

Acest prieten este dl Vasile Goldiș.

Doi ani de zile s'au făcut orgii din pretinsul meu apetit de episcopie, care n'are altă bază decât acest samsarlâc al prietenului meu Goldiș care a tăcut până acum. Și eu a trebuit să îndur toate împunsăturile limbilor veninoase până, veni odată pe față anonimul din Nr. 31 cu crima mea cea mare, pentru care am fost afișat în opinia publică ca și primejdia bisericii și a neamului.

Iată crima mea! Numiț'o cum vreți. Eu mulțumesc lui Dumnezeu, că mi-a dat răbdare să suport urgia de doi ani, peste care am ajuns la aceasta zi luminoasă pentru mine.

R Ciorogariu.

*) S'a trimis și »Gazetei Transilvaniei«.

vânează pe toate căile cât mai multe plăceri, nu urmează de loc, că azi nu s'ar putea afla și suflete frumoase. Dacă eu aș avea nenorocirea să dau peste o femeie dintre cele visate de tine, în care, cu cât aș cunoaște-o mai mult, să nu descopăr decât însușiri rele, părți de umbră, atunci de bună seamă aș dori divorțul. Ori, nici nu l-aș dori, ci aș părași-o fără să-i spun o vorbă. Dar tot așa de ușor se poate ca eu să dau peste un suflet frumos. Atunci, chiar de-ar fi deosebit de al meu, cu cât i-l voiu cunoaște mai bine cu atât voi prețui-o mai mult. Și gândul cel dintâi mi-a fi, să-mi păzesc comoara, nu s'o alung dela mine și, nu va fi nici chiar atâta sete de plăceri în femeile de azi, cum spui tu. Prin propășirea grabnică a civilizației moderne ni-se pare chiar viața, așa cum neam aranjat-o, nestabilă. Dar e numai o înșelare. Sânt și astăzi caractere și suflete alese».

Cel mai în vârstă rise batjocoritor. Iși aprinse o nouă țigăretă, se apropie de prieten și-i zise: »Suflete alese? Cari să nu leșine după toate măruntele satisfacții pe cari le poate da civilizația de azi? Te înșeli. O, nu te mânia. Nu voiu să spun nimic de dsoara Margo... Dar dacă vrei pilde pe ce ți-am spus, sânt gata«. Se aplecă mai tare spre prieten și începu să-i vorbească repede șoptind, ridicându-și pe rând celea zece degete dela mâni.

— Pot să știu și eu pilde, ce crezi îi zise cel mai tânăr. Dar cu ele nu mă convingi. În urmă pot să nu fie adevărate. Eu știu un lucru: îndată ce-mi deschid cancelaria am

să mă căsătoresc, și am sa te avizez și pe tine.

— Nu. Iui rezerv cinstea asta pe mai târziu.

— Cum, pe mai târziu?

— Pe când îmi vei vesti divorțul. Nu te mânia: Un oim cu diplomă trebuie să fie modern în toate privințele.

— Dacă judeci așa faci bine că nu te căsătorești.

— Ca mine judecă majoritatea tinerilor de azi.

Și tu știi că adevărul e totdeauna pe partea celor mai mulți. Este o zicală veche: ori să te însori când ești foarte tânăr, ori când ești foarte bătrân? Ce spune maxima asta? Să te căsătorești când nu ești, ori ai trecut peste judecata serioasă a omului matur.

— Ai dreptate, Cu convingerile cări le ai tu, dacă ți-ai lua o nevastă când ești la vârsta omului matur, ai înmulți numai nenorocirile din lume. Dar să-ți spun și eu ceva: toți cei cari judecă în felul tău, sânt de regulă oameni cărora nu le-a reușit să se căsătorească după placul lor. Și de-aceea se înveninează, și trăiesc cu sufletul aspru ori batjocoritor până la moarte».

Un răstimp tăcură, apoi, veseli iar, începură să vorbească de cunoșcuții cari n'au putut da examenul.

Epilogul chestiunii Lalescu.

București, 13 Februarie 1910.

În sfârșit. Dl Lalescu, tinărul bănățean, poate fi mulțumit. Dl Mitileneu, prețecul poliției capitalei, prin actul de expulzare, l-a scos din tristul necunoscut și l-a înfășurat în o haină, oare-cum romantică. De aproape trei săptămâni numele lui circulă prin ziare, prin intruniri, prin cercurile Românilor de peste munți și chiar prin consiliile ministeriale. Modestul student a devenit de-odată o chestiune de principiu și un obiect de ceartă între fracțiuni politice. În legătură cu numele lui se pomeneste și de schimbarea Constituției, în ceea ce privește dreptul de cetățean român. Hotărât, un caz important!

Cât pentru erou însuș, este neapărat de constatat că afirmația noastră, din întâia corespondență, despre nevinovăția lui Lalescu, s'a confirmat în mod oficial. Vinovat a fost numai faptul că nu s'a făcut o instrucție regulată, n'a fost ascultat nici un martor și expulzarea s'a făcut fără vre-un proces verbal din partea autorităților, pare-că ar fi fost vorba de un simplu vagabond. Presa independentă, o parte a Românilor de peste munți și chiar ziarurile opoziționale, pornind apoi să agite chestiunea cu simpatie, iar dnii profesori Măndrescu și Popa-Liseanu, amândoi ardeleni, interesându-se de aproape despre modul cum s'a purtat Lalescu și constatând că n'a insultat armata și pe Rege; guvernul și în special dl Marghiloman, ministrul de interne, au fost puși în cunoștință de cauză. Și a făcut o excelentă impresie, că greșala făcută a fost recunoscută și s'a revenit asupra ei și tânărului Lalescu i-s'au redeschis porțile spre patria sa adoptivă.

Neapărat, mai curînd sau mai târziu, tot avea să se întâmple. Ar fi fost păcat de această grozavă pedeapsă pentru o vină neexistentă, sau care chiar dacă ar fi existat, nu i-se putea deriva din calitatea de bănățean a lui Lalescu, întru cât tinărul cu pricina și-a făcut educația completă în școlile din România, unde și-a însușit moravurile cari dăinuiesc. Căci cine nu știe cât de dinastic și cât de devotat steagului vulturului cu două capete sânt Românii din Ungaria!

Se pare însă că acum, după închiderea epizodului nu Lalescu este punctul cel mai important, căci el și-a reluat iarăși locul necunoscut din mulțime. Interes au numai pasiunile deslănțuite pentru și contra principiului expulzării. Chestiunile naționale sânt totdeauna sensibile pentru mulțime și sânt foarte bucurate de orice partid și cum oricare partid politic de aici își are ardelenii săi, era firesc că o scisiune să se producă între partizanii guvernului, cari dintr'un început au aprobat actul pripit și între partizanii opoziției, cari au aderat la un meeting de protestare.

Subsemnatul informator al dvoastră desigur n'are nici un interes, căci nu e cetățean și nici politică nu face, dar trebuie să mărturisească fără încunjur, că simpatia se îndreptează în mod firesc pentru acțiunea celor ce au căutat să protesteze. Căci ce putea fi mai natural decât să se fixeze odată o chestiune așa de complicată, cum este limita drepturilor cetățenești și naționale ale Românilor ardeleni în România. Constituția este categorică, de oarece nu cere decât un singur vot pentru recunoașterea calității de cetățean și totuș trecerea actelor de recunoaștere prin parlament, reclamă adeseori câte două decenii și te fac să treci prin o serie de șicane, de amănări, până a te vedea de asupra ori cărei formalități. Cei mai mulți Români din Ardeal, stăruiind astfel în această stare hibridă de provizorat cetățenesc, sânt în mod fatal expuși la felurite neplăceri, încât propunerea dlui Fleva, făcută în adunarea dela »Dacia«, nu poate fi decât binevenită, când solicită o limpezire în procedura de recunoaștere a cetățeniei române. Și actualul guvern desigur ar lua o măsură de mulți prețuită, dacă ar introduce dispozițiuni nouă în această direcție.

O singură observație însă îmi mai rămâne de făcut. Pasiunii au fost ele destule, căci o greșală produce alte exagerări. A fost însă o

disonanță urâtă în toată manifestația asta. Ilustrul A. C. Popovici s'a amestecat și în afacerea asta, ca să-și afirme eterna-i celebritate. D-sa, firește, este pe partea guvernului și în articole înjură pe cel expulzat, numindu-l „anarhist”. Până și umbra lui Ileszsky a scuipat și de data asta prin coloanele „Serei”, la care se adăpostesc inspirațiile acestui domn care stă din nou în serviciul unei cauze în care e vorba de un atentat la libertatea individuală. Felul cum s'a manifestat și cum a luat apărarea guvernului în foile acestuia, a făcut ca celelalte ziare să-l zeflemisească și să-și bată joc de pornirile lui. Ardelenii au început să cunoască cât poate dl Popovici și ce scopuri urmărește, când îi adună în dulcii comploturi în jurul șampanicii... X.

Pentru „Drapelul”.

În numărul de Sâmbătă al »Drapelului« sub titlul »Se face lumină«... remarcă, firește, articolul din »Gazeta« din Brașov, »un judicios articol« cum îl numește, »care pune în adevărata lumină tendințele oculte ale ziarului arădan« etc.

Dar, spune, e pagubă că lipsește ceva din acel șir de fapte. Auziți cum :

«De deosebit interes sânt expunerile relative la epoca dela 1905 până la 1910 când frământările oculte de a-și da arama pe față, ajunseră culmea. E pagubă, că din acel șir de fapte constatate (!) și restabilite (!) lipsește acel număr, pe care l-a scos »Tribuna Poporului« în limba maghiară, pentru a face curte contelui Stefan Tisza, când acesta în mijlocul unei mari învălmășeli venise în fruntea destinului țării. Acest număr, scos în în limba maghiară (Nr. 198, ediție separată din 10 Nov 1903) va rămânea nu numai un unic în presa română, ci totodată cea mai palpabilă dovadă a pretensei »intransigente« cu care para dează din când în când »Tribuna«, pentru cei mai slabi la cap».

Vedeți mă rog, cu ce siguranță în afirmație și cu ce aparență de convingere vine dl Braniște să ne arunce în față noua sa »dovadă palpabilă«. Citează doar exact, numărul, anul, ca să nu rămâie nici o îndoială. Și cu toate asta noua d-sale dovadă nu e decât o nouă insinuație. Dar bine, cum să te aperi împotriva ei? Cititorul »Drapelului« vede o afirmație pozitivă: »Tribuna« a scos un număr în ungurește ca să-i facă curte lui Tisza. Te mai poți apăra? Lui îi e destul să fie ceva numai secundar chiar adevărat din afirmație, ca să o facă să fie crezută întreagă. Și că am scos numărul în ungurește e adevărat. Aparența dar e contra noastră și asta e destul ca d-sa să-și construiască acuza calomnioasă. De astădată însă s'a prins în laț. Parcă-l vedem ce mutră o să facă când va citi, că autorul articolului scris în românește și ungurește nu este altul decât însuș d. Vasile Goldiș, directorul ziarului »Românul«. D-sa l-a scris, d-sa la tradus în ungurește și a d-sale a fost ideea. Dacă articolul a fost deci o curte făcută contelui Tisza, curtea i-a făcut-o dl Goldiș. Și dacă aceasta e o »dovadă palpabilă a pretensei intransigente« dovada probează »intransigența« d-lui Goldiș (care atunci era dirigitor intern la »Tribuna Poporului«).

Rămâne acum de văzut, ce va face onorabilul domn Braniște. Avea-va bărbăția să

retracteze și să facă amendă onorabilă, ori va tăcea, cum e obiceiul d-sale.

Cuvintele aceste le adresăm și »Gazetei Transilvaniei« care s'a grăbit să reproducă acuzația din »Drapelul«.

Românii din Serbia și din Bulgaria.

— Premiul d-lui general George Manu. —

Societatea geografică română din București, care funcționează sub președinția și patronajul M. Sale Regelui și al A. Sale Regale Prințipele moștenitor, și-a luat în programul activității sale științifice, elaborarea unor dicționare geografice, cari se cuprindă țările locuite de Români, cum e: dicționarul geografic al Basarabiei, al Bucovinei, și cum e dicționarul geografic al Ardealului.

Aceste dicționare au urmat după săvârșirea Marelui dicționar al României, care este opera monumentală a soc. geografice. Insufletirea membrilor din comitetul societății, în frunte cu neobositul ei vice-președinte, dl general Manu, pentru recunoașterea terenului ocupat de elementul românesc în afară de granițele Regatului, fiind mare, nu s'a așteptat până la sfârșirea operei în curs, a săvârșirii dicționarului Transilvaniei, ci paralel cu aceasta s'a căutat a se culege cunoștințe și asupra Românilor din țări puțin cunoscute de noi, cum sunt: Serbia și Bulgaria, unde elementul românesc se găsește destul de numeros.

Dl General Manu, vrând să stimuleze, pe cât se poate mai mult, scriitorii cari se îndeltnicesc cu studii etnografice, a oferit personal un premiu de 2000 lei pentru cea mai bună monografie, care să cuprindă descrierea terenului ocupat de români în Serbia și Bulgaria.

Reproducem după buletinul Soc. geografice române următorul aviz, care cuprinde condițiile, în cari să se facă lucrarea :

Comitetul Societății Geografice Române, acceptând un premiu de 2.000 lei, pe care d. vice-președinte al său, d. general George Manu i-a donat, pentru a se premia un studiu științific de interes etnografic românesc, oferă acest premiu autorilor, cari ar voi să concureze pentru el, în condițiunile următoare :

1) Studiul va trata Bulgaria sau Serbia, din punct de vedere etnografic, cu următoarele specificări :

a) Intinderea elementului românesc în acea regiune (acest capitol trebuie însoțit neapărat de o hartă).

b) Stratificarea istorică a așezărilor românești.

Toponimie.

Limbă.

Documente istorice.

c) Caracterele etnografice ale grupului studiat.

a) Făptura fizică.

b) Port.

c) Casă.

d) Munte.

e) Obiceiuri caracteristice.

2) Dacă se vor prezenta pentru fiecare din ținuturile mai sus arătate câte o lucrare, pe care comitetul o găsește de cuviință a o premia, premiul se va divide în 2, pentru a se oferi câte 1.000 lei la autorii celor două ținuturi.

3) Dacă o colectivitate de autori va fi colaborat la lucrarea unuia din aceste ținuturi, premiul de 1.000 lei sau respectiv de 2.000 lei va fi dat întreg, rămânând ca colaboratorii să-și repartizeze premiul după cum vor fi convenit între dânșii.

4) Comitetul își rezervă absolutul drept de judecare a studiului și de a decerne sau nu premiul.

5) Lucrarea premiată devine proprietatea Societății Geografice.

6) Terminul de predare al studiului se fixează până la 1 Iulie 1911.

Viața noastră din Sebeș.

Cuvânt introductiv. — Săliștenii ne-au adus cinste. — Monopolizarea vieții noastre culturale. — Vederi particulare. —

Sebeșul-săsesc, Februarie.

Să-mi fie îngăduit, să spun în adevărata lumină întâmplări și fapte, parte ocazionale, parte epocale, pentru un centru românesc cum este și Sebeșul-săsesc. Și dacă considerăm că acest oraș este poate cel mai românesc dintre toate orașele ardeleni, fără îndoială ni-se și impune să arătăm lumii vrednicia ori nevrednicia celor în mâinile cărora este pusă soarta unui popor atât de inteligent, și cari sunt chemați, în primul rând, să dea îndrumare vieții noastre de aici.

Ar putea zice oricine, că în Sebeș oamenii dorm, ori că peste tot nu există. — Căci de-o vreme bunșoară nici cel mai mic semn de viață n'au dat.

Pardon, se scrisese mai dăunăzi despre fiasco-ul dela alegerile congregaționale și în legătură cu aceasta și despre puțin frățeștile legături, ce există între frunțașii sebeșeni. Ei, dar ce are a face?... Lumea-și vede de treabă, totul se plămădește pentru o anumită epocă, care, trecută, nu mai are importanța de-atunci. — Oamenii și acțiunile lor pierd în noianul frământărilor unui neam întreg și trecut odată prilejul, te alegi de cele mai multe ori cu o — desiluzie, ori te trezești într-o nouă încercătură, provenită din noi năzuințe de trai. — Și mai ales întâmplările mărunte își au prilejurile lor, cari distrămate în uitare, înghit orice licărire de aducere aminte.

Aici stă noima cronicelor de interes, cari lămuresc starea de lucruri a multor centre românești, dând noi îndemnuri și croind alte situații.

Astfel fiind, mă ve-ți întreba, iubiți cititori, de cauza tăcerii mele, și veți regreta, negreșit, multe făpturi eroice, ridicole, ori tragi-comice, pe cari vi le pun în perspectivă, pentru că, poate să nu vi le mai pot comunica nici odată.

Cauza : Ca și iubitul nostru poet Goga, și eu, în urma atâtor peripeții de nesimpatcă înfățișare în viața noastră publică, am stat pe loc, n'am cârțit mai înainte de ce m'ași fi convins pe deplin despre starea faptică a lucrurilor. Și după multă precumpănire, m'am convins pe deplin, că pot rămânea cu tot dreptul cronicarul »Tribunei«, și că cu toate astea nu comit nici păcat de tradare, și nici de »oțelită« răsvrătire. Să mă înțelegeți rogu-vă : tradarea se face cu mai puțină vorbărie ! Iar mie din darul sfântului îmi place din când în când să mai și cicălesc, firește, ceea ce trebuie cicălit.

Trebuie spus oarșan : n'am motiv ca să nu scriu la »Tribuna«. Aceasta spre știre. Ceea ce privește ținuta mea, mă voi năzui, să dau o iconă limpede despre viața noastră din Sebeș, fără părtiniri de personalități și fără intenții de a mistifica opinia publică.

Despărțământul »Sebeș« al Aстреi, a dat Joi, 23 l. c., un strălucit concert, cu concursul corului de bun renume al »Reuniunii de cântări din Săliște«. A participat lume multă, chiar și din depărtări, străini de diferite nuanțe. C'o vorbă, atâta lume încât abea o mai încăpea spațioasa sală dela otelul »Leul de aur«.

A vorbi despre acest concert și încă în câteva vorbe, înseamnă ați stăpâni entuzias-

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
de primul rang.

ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

mu! și a da numai o palidă înfățișare unui produs de artă, care te-a încântat.

Nu voi lua punct de punct programul bogat, care, în cel mai artistic mod executat, ne-a făcut cinstite înaintea străinilor și ne-a stârnit mândria de Români — ci voi aminti numai, în treacăt, că aproape toate punctele din program au fost bisate. În deosebi au plăcut mult: „Năluca“ de I. Murășan, baladă pentru cor mixt, soli și acompaniament la pian. „Hora Ploaie“ a maestrului Dima a fost la înălțime și a deslănțuit furtună de aplauze. Popularele cântece: „Dorul meu“ și „Neică Neiculiță“ de I. Murășan au făcut cea mai bună impresie, atât prin execuția cu adevărat artistică, cât și prin melodia pe alocurea duioasă, pe alocurea vioaie, ca murmurul cer-tăreț al izvorului de munte. Nici n'a fost modru, ca cea din urmă să nu se repe-teze!

Punctul al șaselea din program a fost, însă, cu toate astea, cel mai de forță. „Brumărelul“, aceasă baladă pentru cor mixt, à capella și acompaniament la pian a celui mai mare compozitor al nostru, a magistrului Murășan, a încântat, a mișcat sufletele și a captivat în-tregul auditor!

Di Popa într'un glas profund, de un timbru plăcut, a cântat solo de bariton cu mult sentiment. Solistul a vrăjit mult prin claritatea glasului. A fost apoi mult aplaudată și bisată bucina populară „Peste deal“ de I. Vidu, în care solista, a cântat cu multă gingășie și acurată un refren de duioasă doină românească.

A făcut bună impresie: „Auzi“, iar „Marșul“ lui Muzicescu, ca încheiere a bogatului și variatului program, a învederat pe deplin forța de care dispune acest numeros și disciplinat cor, care spre lauda conducătorului, a dlui Crișan și a tuturor membrilor săi, ne-a adus și în fața streinilor o mare cinstire, de care sântem mândri că ne-am învrednicit.

După concert, a urmat jocul, care a ținut până către ziuă. S'a jucat frumos „Romana“ și „Ardeleana“ (Invărtita dela Săliște), unde frumoasele noastre săliștence au fost mult admirate și de streini. Uitasem: Cântărețele au făcut cea mai bună impresie, prezentându-se una ca una în pitorescul nostru port național.

Ceeace am regretat toți, a fost plecarea prea timpurie a minunaților coriști din mijlocul nostru. Păcat, că nu s'au lăsat înduplecați să nu ne părăsească tocmai pe când animația era mai în apele sale.

Am regretat și eu, bietul cronicar, am regretat mult — despărțirea...

E totuș lămurit... O ceată fără multe pretenții de modestie s'a știut folosi de prilej și la un semn dat a luat conducerea destinelor noastre românești de aici, fără a ținea seamă de aptitudini și alte cerințe... S'a văzut asta foarte bine cu prilejul acestui concert, când mai mult ca oricând s'a putut observa monopolizarea vieții noastre culturale de aici. Și acesta e motivul, — nici nu trebuie să surprindă pe sălișteni! — că nu li-s'a făcut o întîmpinare la gară, după cum lumea într'adevăr s'ar fi și așteptat. Sunt informat, că nimeni dintre intelectualii din Sebeș, — afară de cei dela capul trebii — n'a fost avizat despre aceasta. Tot așa și la prânzul comun. Și asta spre știre săliștenilor: să nu se creadă că inteligența din Sebeș, ar fi fost reprezentată prin cei 2-3 oameni, cari și-au luat importanța de: totum factum... Ar fi o credință — greșită! Tot aici zace și inconvenientul, că atât sebeșenii, cât și săliștenii n'au putut face cunoștința indispensabilă acestor fel de prilejuri și nu s'au putut încheia legăturile prieteniei frățești între oaspeți și — găzduitori...

Aceste lămuriri s'au impus!

A sunat ceasul, a sosit vremea, când toți ceice înțeleg marea doctrină, care singură e în stare să închege și sururile răslătite ale aceluiaș neam, au datoria să spună: *trebuie ridicate întotdeauna chestiile vitale ale unui popor peste hatărurile și ambițiile egoiste individuale ale atâtor și-atâtor pitici de suflet*, căci numai astfel vom putea dovedi îndreptățirea noastră la un trai mai bun și la un viitor mai multumitor!...

Correspondentul.

Examenele dela Academia de muzică din Viena.

— Ștefan Mărcuși și Ionel Crișan. —

Viena, 26 Februarie.

Sub dirigiarea renumitului director al academiei de muzică și pe lângă asistența unui juriu critic a ținut academia cu elevii săi înaintați trei producțiuni publice, punând pe scenă diferite fragmente din deosebite opere cunoscute.

Cu acest prilej am avut plăcerea să văd și s'ascult în părți alese și variate ale muzicii și pe cunoscuții noștri cântăreți dd. Ștefan Mărcuș și Ionel Crișan.

Din multele impresii și complexul melodiilor diferite și grele, acum când sed la masă cu programul dinainte, rând pe rând mi să desprind mai clar decât toate unele scene frumoase, pe cari nici când nu le voi putea uita, un duet plăcut, un solo de un bariton drag și cunoscut ce să pierde în un piano dulce.

Mi-s'a dat ocazie să văd și să aud, cum publicul străin — și adesea acompaniat chiar și de juriul critic — se întrece în aducerea ovațiilor bravului nostru bursier Ștefan Mărcuș.

Rolul gelosului Peter Ivanov în „Czar u. Zimmermann“-ul lui Lötzing, amoretatul Fernando în „Die Favoritin“ lui Donizetti, jucate în prima seară, au fost cu o exemplară conștiințiozitate interpretate.

A pășit apoi în seara a doua în „Der Waffenschmied“ ca Georg, în „Das Glöcklein des Eremiten“ de Mailart în rolul lui Sylvain, pe care l'a susținut cu'n natural rar, ajutat de vocea sa dominată, cu multă putere. Un punct de forță i-a fost rolul lui Georg în splendida operă „Lakme“ de L. Delibes. Aici s'a simțit atât de bine progresul, sau mai bine zis succesul, unei munci pe care adesea o înțelege singur autorul.

Nuanțarea aleasă a tenorului plăcut și plin, ce se topește în glanz-ul desvoltat — dovedit și în rolul lui Genuaro din „Lucrezia Borgia“ alui Donizetti, în „Martha“ ca Lyonel în de-ajuns — sânt împreună cu un timbru ales ce se validează mai ales în opere de o muzică ușoară, acompaniat de un temperament vioi, joc natural și drăguț, cari sânt în stare să creeze în mod foarte potrivit ori și care rol, sânt calitățile ce se îndreaptă spre apogeu, sânt proprietățile și succesele fratelui nostru Ștefan Mărcuș, — și prin urmare ale noastre.

Di Ionel Crișan de asemenea nu a putut rămânea îndărătul tovarășului său de muncă și viață.

E de-ajuns să-l vezi și să-l auzi în una dintre cele mai renumite opere al lui Wagner, în „Tannhäuser“ în rolul lui Wolfram. Cu lira în mână, o togă medievală. Vărsându-și durerea în un cânt frumos... pare că-l aud și acum, un bariton plin și puternic, sonor și dulce — un violoncello prins în surdină...

Și acum simt încă puterea sugestivă a tonurilor dragi, cari din materia legată creiază melodii ce te fură într'o lume așa de scumpă...

Aceștia-s ei — și ei sânt ai noștri!

Eol.

Femeia română.

— Articol din »Kronstädter Zeitung«. —

Femeia română cheazăuiește în primul rând poporului ei o situație sigură în viitoarea Ungarie. Îngrijindu-se de sporirea lui. Cea mai mare bucurie a ei e să vadă în jur de sine o ceată cât mai mare de copii. Chiar când aceștia reprezintă numai un proletariat fără pământ, totuș vor trebui să-și încoarde brațele, ca muncind să trăiască. La aceasta n'au nevoie de mult, căci lip-a li e înăscută și i obișnuiește mereu cu greul nevoi. Și cel puțin o parte dintre ei se va salta deasupra clăcașilor sau a breslașilor. Caci dintre muncitorii cu palma se alege cei ma strașnici economi. Având numai câțiva stinjeni de ogor, îl va lucra cu atât mai destoinic, ca să-și asigure existența sa și alor săi. În sfârșit totuș rămâne ceva ce câștiga dela Sași și Unguri cu sudoarea feții. Cum va tremura sufletul Românilor judecând cât teren și pământ au cucerit prin muncă pașni în veacul trecut! În ultima analiză acest progres al poporului e de-a se mulțumi femeii române, care a dat viață fetelor și feciorilor ce înfăptuiesc această cucerire lentă.

Progresul trebuie căutat nu numai în economie, ci și în meșteșuguri. Unde sânt mulți copii poți de puteri de muncă și pentru acestea în de-ajuns. De obicei îi întâlnim numai în ramurile industriale, cari sânt primejduite în existență de mașini și mai puțin se coboară la breslele de câr-pitori. Astel aproape nici un Sas nu vrea să se mai facă pantofar ori cubotar. Astel măiestri sânt siliiți să primească ca ucenici surplusul copiilor români. Dar aceștia ajung pe urmă și ei patroni. Cine n'a băgat de seamă cum se spor-tesc breslașii români în orașele și țigurile să-șești? De avem nevoie de puteri de muncă în mijlocul poporului nostru, femeia română ni-l dă cu dăruială, dându-le drept merinde de drum acea dexteritate manuală, care pentru existența unui breslaș în epoca aburului e condiție vitală.

Și unde se află odată țărani și mici industriași români se trezește într'inșii imperios și setea de cultură românească. Nu e de adreptul de nevoie de școală românească ca să și câștige cultura. Conștiința națională o au deja de mici copii și aceasta nu li-o poți smulge atât de ușor. Și când din cauza intereselor momentane se dau drept Unguri, în sufletul lor rămân totuș Români. Mama lor i-a învățat de-acasă cum să trăiască la gimnaziul de stat ca Români, cu ciapă și mămă-ligă. Studiază în mijlocul nevoilor cumplete la instituțiile culturale stră-ne, ca apoi ca Români cu sentimente naționale să ajungă conducători pentru poporul lor.

De fapt așa este femeia română care asigură viitorul poporului ei. Sporul copiilor ei e izvorul progresului național și împropățează mereu mândria învingerii față de Unguri: Faceți tot ce vreți, pe noi totuș nu ni-ți înfrânge. În femeile noastre trăiește vie dragoștea maternității. Aceasta nu o veți putea stârpi. Cât timp acesta trăește — poporul nostru va merge mereu înainte. Pu-teți să cumpărați la răstimpuri și de aci înainte sufletele. Femeile noastre vor purta da grije să fie înlocuite înzecit.

Aceasta e judecata dreaptă a unui popor tânăr în avântul progresului. Un astfel de popor nu cunoaște regretul, căci toate îi apar în lumini viorii. Nu-i pasă de marea mortalitate care amenință sporul copiilor. Căci în general el înain-tează și morții chiar îi spune: Du-i; vom pune iarăși la loc ce ne fură astăzi!

Cât de mult se deosebește această dispoziție fundamentală de cea a Sașilor. La Români, numai conștiința puterii și optimism, iar la noi simțul săbiciunii și prin urmare pretutindeni pesimism. Nu acesta e motivul că de câțiva vreme suntem în țară mult mai puțin decât Români. Cauza e mai mult faptul că pentru femeile sașce dragostea maternității e în dispariție. Aceasta ne-o arată nu numai si-temul de doi copii din comunele ru-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

rale, ci și numărul disparent al copiilor orașelor noastre. Auzim întotdeauna despre o mulțime de femei șase cari deși sunt măritate totuși nu vreau să fie mame sau cari nu doresc decât unul sau cel mult doi copii. Acesta e faptul care dă vieții noastre naționale aparența moșnegărească, de ruină gata să dispară.

Femeia sască e de multeori cum n'ar trebui să fie. E alintată și vrea să facă pe cucoana. Asta i convine mai mult, decât să devie mamă, să crească copii și astfel să asigure neamului și poporului ei un viitor. În ultima analiză, aceasta e în legătură și cu faptul că a dispărut dintre noi orice conștiință a credinței care ne face să vedem în copii o binecuvântare cerescă; care s'a înfăptuit în convingerea, că trebuie să ți pui în joc viața dacă vrei să-i câștigi valoarea întregă. Numai când o transplantezi pe aceasta și altora și în prima linie copiilor tăi, vei câștiga adevărata fericire. O astfel de concepție a vieții ar trebui să și găsească iarăș rostul între femeile noastre. Numai atunci va fi poporul nostru iarăș mândru de viitorul său și nu-l va înspăimânta numărul morților.

În cazul acesta femeia română ar putea fi o pildă frumoasă pentru femeile șase. Căci viitorul poporului nostru atinsă în primul rând de dragostea femeilor noastre pentru maternitate.

Din străinătate.

Criza guvernului francez. Guvernul Briand și-a prezentat ieri demisia, președintelui Fallières, și după cât se anută din Paris aceasta a și fost primită. Soarta cabinetului Briand se hotărâse deja de când cu ședința votului de încredere de acum patru zile. Trăgănarea aceasta deci nu se justifică prin moartea generalului Brun, ci mai mult prin situația agitată care predomină lumea politică din Franța. În împrejurările actuale abea dacă se va putea găsi în om capabil să limpezească situația, și guvernul ce se va forma va avea aceeași soartă ca și Briand.

Chestia ce procupă opinia publică e, cine va fi omul căruia i-se va încredința formarea cabinetului, căci se știe că la ședința din urmă ministrul Briand avea o majoritate parlamentară și totuși și-a prezentat demisia din precauțiune, căci era de prevăzut că dacă nu se va retrage din bună vreme, va fi măturat de opoziție, prin urmare poate fi vorba și de o remaniere. Ziarele însă, ca ecou al opiniei publice, nu aprobă politica propagată de actualul cabinet și se prea poate ca membrii acestuia să se aleagă din opoziție. Cele mai multe sorți de izbândă le are fostul ministru de externe Declassé, care câtă vreme a fost la putere făcea propaganda unui război contra Germaniei. Alături de acesta se mai amintesc și Berteaux, Millerand, Crupy, Poincaré și Clemenceau.

Dar decumva senatorul Monny va obține portofoliul ministerial, atunci ministerul de război se va încredința generalului Mansoury, iar Declassé va fi abandonat.

Scene tumultuoase în camera turcească. Ședința dela 28 Februarie a camerei turcești se poate numi cu drept cuvânt prima ședință tumultuoasă. Agitația spiritelor a fost atât de mare, că președintele camerei a fost nevoit să suspende ședința. Anume în discuția la bugetul finanțelor, Cosmîdi a adus aspre invinuirii ministrului de finanțe, beifului Dsavid, pentru încercarea de a parca locul numit Taxim, pe care se află o casarnă. Ar voi să o mute la alt loc, iar teritoriul ei în urma poziției favorabile care ridică prețul, să îl parceleze.

În vorbirea sa vehementă, deputatul opozant Cosmîdi a numit pe ministru de finanțe fiară sălbatică. La aceste cuvinte s'a deslănțuit o lar-

mă teribilă, care a fost încheiată numai cu suspendarea ședinței.

În urma intervenirii Marelui Vizir, Cosmîdi și-a cerut scuze în plenui camerei. Se părea că liniștea ar fi conținut, când vorbirea antisemită a deputatului Fikri a stârnit din nou învălmășală. Ce caută jidanii - a zis Fikri - în împărăția turcească? Ei ne leagă schingele! Lor le este indiferentă soarta imperiului, căci o iau încontro bate vântul.*

Criză guvernului bulgar. Ministrul de război al Bulgariei, Gojkovici, a declarat în una din ședințele trecute ale Camerei că ministrul Germaniei la Belgrad s'a interesat în mod direct la dânsul, despre liferarea bateriilor de munte. În urma intervenției ministrului vizat, Gojkovici a reparat întrucât va greșala făcută, care reparare n'a fost aprobată de diplomatul german.

Se cere anume, ca ministrul de război să retragă declarațiile făcute în această afacere, iar în caz contrar să-și înainteze în timpul cel mai scurt demisia.

Fiind situația ministrului Gojkovici și de altfel zdruncinată, se dă ca sigură demisia sa.

Cronică literară.

Oct. C. Tăslăuanu. Informații literare și culturale. 1903—1911. Sibiu, editura și tiparul lui W. Krafft. pag. 340. preț. 2 cor.

II.

În chip firesc să ridică întrebarea, al cui e meritul că »Lucafărul« s'a putut avânta la această culme înaltă și deosebit de simpatică în sfera artelor românești.

Fără îndoială că pe lângă acela al scriitorilor cari ilustrează paginile ei bogate, meritul de căpetenie îl are dl *Oct. C. Tăslăuanu*, care în cursul celor șapte ani de conducere a șiut grupa în jurul »Lucafărului« cele mai distinse condeie literare, isbutind să o facă, prin întregul său prisos de energie și muncă activă, aproape peste puțină de închipuit, îndrumătorul cumințe și cumpătat al întregii noastre vieți sufletești.

Dl Tăslăuanu, n'a fost — cum s'ar putea crede, numai un conducător administrativ — și Doamne de câtă pricepere e nevoie și pentru aceasta, care prin nenumărate scrisori măgulitoare cere colaborări, descurcă încurcate socoteli de tipar, plătește amende onorabile pentru nevinovate notițe mărunte, cât și alte nesfârșite »literari-cești afaceri«, cari de sigur nu prea agitâ fantezia muritorilor. Dsa a fost în același timp — într-o cât i-au permis grelele și multiplele ocupații, și un iscusit informator al cititorilor »Lucafărului«, în materie literară, culturală și artistică.

Munca aceasta, săvârșită mare parte în umbră, fără șgomot și pretențioase afișări de nume, a rămas tocmai din aceste motive, necunoscută marelui public românesc.

Dl Tăslăuanu a socotit folositor să scoată articolele sale din întunerecul anonimului, și să le strângă în un volum, care a ieșit, nu de mult sub titlul din fruntea acestei cronici.

Toate articolele și însemnările din acest volum — spune autorul cu multă modestie în prefață, au apărut mai întâi în revista »Lucafărul«, pe care o conduc din Aprilie 1903. Cele mai multe dintre ele au fost scrise în pripă și fără altă pretenție decât cea de a informa publicul asupra câtorva momente mai de seamă din mișcarea culturală, literară și artistică a celor șapte ani din urmă. În parte e așa și nu tocmai așa.

De pildă partea întâi și cea mai cuprinzătoare din întregul volum, în care se ocupă de »figuri literare și culturale«, să prezintă în cele mai bune

condiții și-ți dă impresia că ele au fost scrise cu răgaz și cu multă pricepere. Cu deosebire e bine tăcută analiza asupra poetului dialectal Victor Vlad Delamarina, despre care să știe atât de puțin nu numai în cercurile românești mai largi, ci chiar și în liceele noastre. Așa tocmai în zile trecute îmi spunea un tânăr absolvent al liceului dela Brașov, că nu cunoaște de loc pe Vlad Delamarina, din simplul motiv că profesorul de literatură românească, nu l-a amintit nici măcar cu numele. Tot așa pe Carmen Syiva sau Titu Maiorescu, din ale cărui »critice« a declarat că n'a citit nici cel puțin o pagină.

Tot atât de surprins a rămas tânărul bachelier, cum va rămânea fără îndoială cea mai însemnată parte a cărților noastre în frunte cu profesorii de românește, când i-am comunicat prețioasa contribuție a dlui Tăslăuanu cu privire la biografia poetului Coșbuc.

Familia acestuia a purtat conumele de *Casian*. Cel de *Coșbuc* derivă dela un Rus bogat, așezat în comuna Hordou, care în lipsa descendenților, a dăruit întreaga lui avere familiei poetului, și aceasta drept recunoștință a luat și numele testatorului.

În mijlocul unei orientări atât de întunecate a publicului nostru în câmpul literaturii românești moderne, volumul dlui Tăslăuanu e în adevăr chemat să facă servicii minunate și să umple una din cele mai regretabile lacune ale culturii noastre literare.

Pe cât de frumos știe scrie dl Tăslăuanu despre *Maiorescu* căruia-i spune destul de nimerit »un în-ățător al neamului«, tot atât de interesante și vrednice de reținut sânt rîndurile, scrise cu prilejul întăririi noului episcop al Caransebeșului, în cari prinde atât de bine icoana arhierului ideal: »A hieriei unui popor ca al nostru, ce își cucește prin luptă îndârnică și necurmată dreptul la o viață națională independentă, nu pot fi numai păstorii unei turme de credincioși cucernici, ci trebuie să fie căpeteniile unei oștiri, care c-o mână să închină și cu alta se luptă. Ei ar trebui să fie tot atâtea lumini rupte din cer, pentru a încăzi sufletele românești, ar trebui să fie tot atâtea fulgere ce aprind în inimi dragostea de lupă, îndumând oștirile de credincioși să cucerească nu numai împărăția cerurilor, ci și împărăția pământului, amândouă deopotrivă de scumpe pentru fericirea și dăinuirea neamului românesc. Mai ales dela arhieriei noastre, cari sânt reprezentanții cerului pe pământ, sântem în drept să așteptăm ca fiecare dintre ei să fie un arhangel, care într-o mână ține crucea, iar în cealaltă spadă de ostaș al aceleiași oștiri. Astfel de credinți frumoase, merită să aibă o răspândire cât mai largă.

Dacă în literatura românească orientarea noastră e atât de supără, ne putem închipui cât de siguri (!) ne găsim în cele europene. Un Carducci, Björnson, Poe, Tolstoi ș. a. sânt bume uriașe despre cari noi nu știm spune două vorbe cu temei. Chiar asupra Japoniei, despre al cărei popor și literatură dl Tăslăuanu dă interesante informații, nu putem îngăima ceva pozitiv.

Cea mai rezistentă bucată din întregul volum, vrednică de toată atenția este temeinicul studiu despre *Tolstoi*, care, după cât se știe, în românește tradează pentru prima oară mai pe larg viața și activitatea acestui cugetător al imperiului rusesc. Rămâne ca el să mai fie întrezit prin analiza activității literare a anilor din urmă, dezvoltate de Tolstoi, având să fie pus la contribuție și studiul critic apărut acum în românește, al marelui critic danez G. Brandes.

Tot atât de prețioasă e și partea care tratează chestiunile culturale la ordinea zilei, ca aceea a teatrului românesc și problemele »Asociației culturale« și cu deosebire paginile cari se ocupă de *artă*. Să știe că dl Tăslăuanu pe lângă slujba de redactor al »Lucafărului« o are și pe aceea oficială de secretar al »Aso-

Atelier optic. Isvor vrednic
de încredere și ieftin pen-
tru orice cumpărături

Dobó Albert, Kolozsvár,

Giuvaergiu. Mátyás király-tér 15.

Fosta prăvălie HUSZNIK.

Își recomandă magazinul său bine asortat cu ciornice de fabricație renumită. Mare asortiment de juvaere din aur, argint, briliante și obiecte din argint veritabil de China, cum și în articole optice.

ciatelor". In această calitate, unde desvoltă o activitate din cele mai bogate dar de care nu ne ocupăm aici, dsa a făcut într-însa studii de artă, mai ales în vederea organizării Muzeului nostru național. Obiectul de competență al preocupărilor d-sale e mai ales *arta populară* în toate manifestările ei, și în această materie trebuie să se știe că vorbește dela înălțimea unei competențe vrednice de recunoscut. Pentru acest motiv paginile d-sale din volum cari ating chestii artistice — și nu sânt cuprinse aici toate articolele cu privire la problemele de artă, poartă mai mult sau mai puțin nota specialistului priceput. Ele sânt cu atât mai necesare și binevenite, cu cât educația artistică a neamului nostru e astăzi încă un ideal îndepărtat, către care trebuie să năzuim din răsuneri.

Restul cărții îl formează diferite dări de seamă succinte, cu deosebire pur literare, în cari totdeauna poți distinge bunul gust și spiritul critic obiectiv exprimat în cuvinte drepte, lipsite de pretenția și violența, criticaștrilor gălăgioși. Să remarcă mai ales recenziile asupra lui *Cazaban* (un fel de Zola românesc) și poetului bucovinean *Rotică* (modest ucenic al lui Goga).

Fără ai face dlui Tăslăuanu proces de amănunte — căci mai ales aici își arată tăria „critică română”, amintesc în treacăt că mi se pare exagerată valoarea unor „figuri literare și culturale”...

Di Tăslăuanu, care e o figură simpatică — să ne ierte dl A. C. Popovici această sinceră imprudență, și un îndrumător de seamă al vieții noastre culturale, merită, fără îndoială, să fie citit în toate colțurile locuite de români și de dragul orientării noastre literare și artistice care ne lipsește în măsură mult mai mare decât am fi ispitiți să credem.

Sântem obișnuiți să așteptăm dela București volumele de informații literare. Iată că el se ivește în Ardeal ca o frumoasă solie, poate cea dintâi, în erudiții serioase. Ceice sânt în la complectarea culturii lor, își vor face o datorie din cumpărarea și citirea lui.

Ion Crainic.

INFORMATIUNI.

A R A D, 28 Februarie n. 1911.

Un artist... ignorat.

Blaj, 27 Februarie 1911.

Puțin cunosc pe Di Stoica din Ormindea — omul des gustat de lume, retras în liniștita viață dela țară! Zic, puțini îl cunosc, pentru că puțini s'au putut cobori din înălțimea lor, ca să cerceteze căsuța modestă țărănească, în care muncește acest artist!

Când l'am cercetat mai întâi, era o seară minunată de vară. Era lună, frunzele arborilor erau învăluite într-o lumină feerică... albă. Dela căsuța ascunsă în verdeată, — o rază de lumină se strecura sfioasă prin frunziș... și un lătrat puternic ne întâmpină la porțită.

Artistul ședea în coridor și fuma pe gânduri, la lumina unui felinar. Pe un piedestal era o cruce frumoasă de lemn, pe care însuși o sculptase și după mirosul de olei se vedea că numai atunci o isprăvise de pictat. Crucea aceasta era destinată pentru biserică din Ormindea, care atunci se zidea...

Ce bine i-a părut că-l cercetăm. — Ne pofti în atelier: o odaie destul de încăpătoare. Pe pereți tablouri, — portrete, schițe neisprăvite. Pe un «șevalet» era întinsă o pânză mare, cu portretul unei fermecătoare copilițe dela țară.

Intr'un colț erau mașini de lemn și instrumente de lucru, — iar lângă fereastră era aparatul fotografic, operă a artistului, și în toată odaia plutea un miros de ulei. — De muncă de artă!

Vorbea domol, — cu intreruperi. — Vorbea de tablouri. Intr'un târziu ne spuse, că se ocupă cu aviațiunea: — «De 10 ani, am făcut un aeroplan în miștură, care zboară frumos și sigur. L-am arătat la mulți, însă nimenea n'a voit să se intereseze, ci toți se uitau la mine — cu un aer compătimitor... Și vedeți de aceea ne întrec străinii!»

Ne-a arătat și câteva schițe de aeroplane (cari se deosebesc esențial de aparatele fraților Wright și Farman); ne-a expus pe scurt principiul zborului și greutățile pe cari trebuie să le știe învinge aviatorul! Totodată ne-a arătat și un studiu de aviațiune pe care zicea că-l va publica.

Stam uimiți și ascultam... Înaintea mea nu mai era omul simplu la înfățișare, ci vedeam pe uriașul care se luptă cu încălțita problemă a zborului!...

Da! Dar omul acesta talentat e silit să stea la o parte, nebăgat în seamă de nimenea, — ba chiar disprețuit. Cu câtă dragoste vorbea de mașina sa și i-se umezia ochii când ne spunea cum zboară de bine.

Mă gândesc — că acum 10 ani, unde era știința aviațiunii, atunci, când artistul nostru avea aeroplanul gata și sbura cu ușurința libelulei. Căci abia la 1903 americanul Wright vine la ideea ca să aplice aeroplanului (sistem Lillenthal) un fel de motor, cu care apoi abia s'a putut susține câteva minute. Dacă artistul Stoica ar fi avut sprijinul tuturor, azi Românii s'ar putea mândri că au fost cei dintâi cari au delegat problema care preocupă omenirea și răsplata ar fi fost admirația lumii!

Iată o pierdere pe care n'o mai putem repara. Dar de ce zicem, că sântem un popor dornic de propășire, când lăsăm ca talentele productive să peară?... Câți artiști, câți Edisoni vor fi murit necunoscuți? Condamnați de nepăsarea noastră să rămâie necunoscuți?

Așa vom merge înainte?!

— Pentru școala de fete din Arad. Dna Livia Dr. Ciacian din Pecica a binevoit a trimite 50 de cor. ca contribuție pentru balul costumat. Institutul «Timișana» din Timișoara s'a înscris ca membru fondator al Reuniunii Femeilor Române din Arad plătind 200 cor.

— Greșeli de tipar. In primul nostru articol de ieri s'au strecurat, între altele, trei greșeli de tipar, cari întunecă înțelesul. Acestea sânt: „afabile” în loc de „efabile”, pag. 1, col. 2, alineatul 2; „culeselor alegorii”, în loc de „culisele alegerii”, pag. 1, col. 3, alineatul 4 și „explica” în loc de „eclipsa”, pag. 2, col. 2. al. 3.

— Moștenitorul la Roma. Ziarul „Perseveranza” din Roma aduce știrea, că în urma schimbului de scrisori între curtea din Berlin și Viena, regele Francisc Iosif, este hotărât ca să trimită pe moștenitorul ca reprezentant al casei de Habsburg, la festivitățile jubilarie ale Italiei.

După părerea ziarului italian această hotărîre este a se atribui influenței ce a exercitat-o împăratul Wilhelm asupra domnitorului nostru.

— Australia în contra trusturilor. După cum se anunță din Melbourne, ministrul de comerț a lansat un memorandum, în care arată scopul agenților trusturilor americane pentru exportul cărnii, cari au inundat țara și prin cari voesc să-și estindă mrejele asupra Australiei. Guvernul e decis a lua toate măsurile preventive.

Cere sfatul procurorului general, pe care îl somează, ca față de această pretenție a americanilor să aplice legile existente, cari în caz că ar fi incomplete vor fi abrogate, — înlocuindu-se prin alte nouă.

Guvernul va lua măsuri tot odată și împotriva trusturilor australiene, căci nu voește să se împământenească acest sistem murdar al comerțului, care a monopolizat întreaga viață comercială în Statele-Unite.

— Demonstrații împotriva fustelor-pantaloni. Noua modă femeiască pare a nu fi primită cu mare simpatie de marele public. După cum se anunță din Madrid zilele trecute a avut loc o mare demonstrație de stradă împotriva damelor îmbrăcate în noul costum al modei parisiene. Publicul chiar a atacat pe dame, cari au putut scăpa numai cu ajutorul poliției de potopul de insulte adresate lor. Ba ce este mai mult manifestanții au tăbărit și asupra prăvăliilor de confecțiuni de dame, unde erau expuse costumurile fuste-pantaloni, spărgând vitrinele și rupând în bucăți hainele.

În Elveția de-asemena nu au fost primite cu alai fustele-pantaloni. Ca să prevină eventualele demonstrații ale publicului, poliția din Geneva a dat un ordin, prin care interzice femeilor purtarea acestui costum,

sub pedeapsă în bani. Ca motive ale acestui ordin s'a adus: lipsa de gust.

Rămâne însă întrebarea, dacă damele din societatea bogată a orașului Geneva se vor supune ordinului ori preferă mai bine plățirea pedepsei cu care sânt amenințate.

— Aurel Neagoș, doctorand în medicină, fiul dlui Petre Neagoș, medic în Deda, a repauzat în vîrstă de abia 24 de ani, la 26 Februarie n., în sanatoriu «Hungaria» din Meran (Tirol), unde plecase să-și caute de sănătate.

Odihnească în pace și fie-ți țărîna ușoară!

— O învingere a sufragetelor. Guvernul din Norvegia a hotărât, că în timpul cel mai scurt va depune pe biroul Camerei un proiect de lege, prin care se vor deschide toate oficiile publice pe seama femeilor. Formează excepție: scaunele ministeriale, posturi preoțești, diplomatice și consulare precum și cele „militare”.

Se crede că noul proiect va fi votat de majoritatea Camerei.

— La fondul «Episcopul Nicolae Popea» pentru masa învățăcătorilor meseriași, al Reuniunii sodailor români din Sibiu, au mai dăruit: Maria Togan (Gușterița), în amintirea soțului său zilerul Simion Togan, 1 cor., Adrian Dan, învățăcel lăcătuș, 50 bani, Romul Doctor, capelan (Hașfalău) și soția sa Livia, 2 cor., învățăceli români din fabrica de lăcătușerie Wagner și învățăcelele din atelierul de croitorie I. Hăra, din veniul corat al reprezentației teatrale, date în Reuniune, 1 cor. și Vic. Tordășianu, președinte 10 bani.

— La «Reuniunea sodailor români din Sibiu» au fost primiți următorii membri ordinari: Ioan Rotariu (orig. din Sibiu), Andreiu Joandrea (orig. din Sibiu cu 2 clase reale), sodali lăcătuși; Demetriu Marcu (orig. din Cârța-săsească), Nistor Maglas (orig. din Orăștie), sodali mășari; Ioan Țafa (orig. din Sălște), sodali bărădaș; Gheorghe Cruțu (orig. din Comana Inf.) sodal faur; Teodor Pepelea (originar din Sârcel), Augustin Cișanu (originar din Apahida rom.) și Nicolae Luca (orig. din Comana-Sibiului), sodali cismari. În șirul membrilor ajutători s'a înscris dl Nicolae Pecu, abs. de teologie.

— Dela Români din Cernăuți. O activitate frumoasă a societății studențești este în special cea literară. Societatea academică «Junimea» și a reinceput dela o vreme și această ramură de muncă. În zilele din urmă s'au cetit într'o asemenea șezătoare lucruri interesante. Di student I. E. Terențiu printr'o povestire și-a arătat pana de un viitor bun scriitor. La sedință aceleiaș societăți în dimineața zilei de 6 Faur s'a mai ținut o asemenea ședință. Di Alexandru Morariu a cetit o lucrare asupra distinsului scriitor dl C. Sandu-Aldea. În câteva cuvinte alese dl Morariu redă, în culoarea cea minunată valoarea personalității scriitorului, cetind unele pasagii din lucrările: «Două Neamuri», «Pe drumul Bărăganului», «Ape Mari»... D. C. Sandu-Aldea e cântărețul îndrăgostit de lumea noastră dela țară, care prinde și redă așa de duios actele și cuvintele țărânului, mărețiile naturii, în mijlocul căreia acela trăiește, presărind ici și colo mărgăritare din comoara poeziei populare.

De remarcat e și o scrisoare din partea scriitorului, primită de numitul student mai dinainte, care — după marea-i stăruință — i se dă câteva date biografice. Scrisoarea termină prin cuvintele: «Îți voi răspunde și la celelalte întrebări, când voi veni în frumoasa ta Bucovina.»

În una din ultimele ore de seminar dl Sextil Pușcariu, profesorul de literatura română, și-a exprimat dorința ca în viitorul semestru să lucreze cu studenții pentru alcătuirea unei grammatice române, în care să se dea din bogățiile limbii, lipsind obiceiurile paradigmatice, o grammatice, în care să nu se coprindă decât ceea ce e folositor și interesant.

Inițiativa e frumoasă, de necesitate pentru tinerimea din Bucovina.

— Să sprijinim tipografiile românești
Ni-se scrie din Sibiu:

Sânt 2—3 ani de când organele noastre de publicitate într'un avânt de solidaritate, neobicită de altcum între ele, au luat hotărârea laudabilă, a nu mai publica anunțuri despre petreceri, concerte românești și altele ieșite din tipografiile străine.

De hotărârea luată s'au și ținut ziarele noastre, și a început a ținea seamă de ea ca și publicul românesc și diferitele noastre instituții culturale. Cu atât mai mult trebuie să suprindă că tocmai *invitățile la petrecerea cu jocuri naționale*, pe care *Comitetul central al „Astrei”* o aranjează la 5 Martie în favoarea *„Muzeului Astrei”* a trebuit să vadă lumina zilei în o tipografie străină (los. Drotleff). Oare văzut'am noi vreodată o societate culturală să sească sau și ca particulari sași să sprijinească vre-o tipografie românească? Să nu fi fost în stare careva din cele două tipografii românești din Sibiu să execute invitațiile din chestiune în condiții cel puțin egale cu tipografia lui Drotleff?

Să învățăm dela străini, să ținem la ale noastre, să sprijinim toți cei chemați tipografiile românești!

× Pastilele de piept ale lui Egger au efect repede și sigur la ca.-uri de tusa, răgușală și sânt mentrecute la perturbațiile laringelui și organelor respiratorii, nu strică stomacul și au gust admirabil. Se află la orice farmacie și droguerie. O cutie 1 și 2 cor. Cutii de probă 50 fil. Depozit principal la farmacia „Nador” gyógytár Budapesta, Bulevardul Váci u. 17.

× 1 Litru rum englez de ananas, cu gust de vanilie și o cutie de tea la olaltă 2 coroane. (Preț de concurență.) Teiuri veritabile chineze și rusești de calitate excelentă și pe lângă prețuri foarte ieftine 1 Dkgr. 10, 12, 16, 20, 24 fileri. Prăjiturile pentru tea le scotesc în prețul de fabrică aceluia, care își procură dela mine tea și rum. 1 Klg. sfărâmături de ciocoladă cor. 2-40—2-60. Sursa cea mai ieftină și mai bună pentru cumpărarea a orice marfă în bransa aceasta. — Părul cărunț și mustața cărunță se vopsesc bine cu vopseana «IDEAL» pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloaarea la Fekete Mihály, droguerie la «Inger» în Murăș-Oșorhei (Marosvásárhely).

Telegramă.

Cuba, 1 Ianuarie 1911.

Tribuna—Arad.

Cafeaua s'a scumpit cu 30%. Totuși firma românească F. A. Degan din Fiume (Posta fiok 163) o vinde sub preț. Sprijiniți-vă tratele, că nu merită a se comanda din America.

Degan trimite în pachete poștale de 5 klg. franco și alte articole, ca: Tea, Ciocoladă, Stafide Mandule, Sardine etc. și are prețuri curente românești.

Președintele.

ECONOMIE.

Convocare.

Pe baza hotărârii luate în ședința subsemnatei direcțiuni, ținută la data de jos, și în conformitate cu dispozițiunile § lui 14 din statute, se convoacă prin aceasta

a XI-a adunare generală ordinară,

a »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu«, pe Duminecă în 5 Martie n. 1911 la orele 3 d. a în localitatea »Reuniunii sodăilor români din Sibiu« (strada Brukenthal nr. 17, etaj), cu următoarea

Ordine de zi:

1. Prezentarea raportului general pro 1910.
2. Cenzurarea și aprobarea rațiocințiilor pro 1910.
3. Eventuale propuneri independente.
4. Intregirea postului de casier pe restul perioadă 1911.
5. Autenticarea sumarului adunării generale. Invăm la această adunare pe toți membrii Reuniunii noastre.

Din ședința direcțiunii »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu«, ținută la 17 Februarie n. 1911.

Pant. Lucuța
preș.

Vic. Tordășianu
secretar.

Nouă însoțire de credit Raiffeisen. În comuna Hurez, com. Făgăraș, s'a înființat o însoțire de credit Raiffeisen. Numita însoțire — întemeiată după principiile primite și susține de »Reuniunea rom. agricolă sibiană« se alătură — la »Centrala însoțirilor«, plănuită de amintita reuniune.

Însoțire de credit sătească sistem Raiffeisen s'a înființat în comuna Hașfalău. Vrednicia pentru înjghebarea acestui așezământ folositor în Hașfalău îi revine tinarului capelan Romul Doctor. Statutele însoțirii fiind aprobate, ea declarat »Centrala însoțirilor« plănuită de reuniunea rom. de agricultură sibiană.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferenc-körút 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

BIBLIOGRAFII.

A apărut Nr. 16 din »Noua revistă română« cu următorul sumar:

Noutăți: Pentru universitatea noastră poporală; În apărarea ziarului »Tribuna«; Cursuri de vară la Iena. — Chestiuni actuale: Dr. I. Duscian; Scrisori din Rusia, Tolstoi și Certkov. — Politica: Henri Rouzand; Napoleon III și România. — Cronica teatrală: Lazăr Cosma, Teatrul național; »De ziua mamei« și »Insiră-te mărgărite«; Teatrul modern: »Cidul« și »Poamă crudă«; — Literatură: I. Chiru Nanov; Nebunul; Georges Courteline: Dureri mari. — Note și informațiuni; Victor Eftimiu: Averele universității franceze; Numărul studenților români la universitățile franceze; Pasiunea în teatrul contemporan. — Revista revistelor; Viața nouă; La Revue. — Memento.

În curând va apare:

»Magdalena«

poem dramatic în 3 acte

De A. Maïor.

Abonamente se pot face de pe acum trimițând 3 cor. la librăria »Tribunii«.

La »Librăria Tribunei« se află de vânzare următoarele cărți mai nou apărute:

H. Stahl. Bucureștii ce se duc. Cu 97 ilustrațiuni originale á cor. 2-50 plus 20 fil. porto.

Ioan Adam. Vorbe de clacă. Cor. 1-25 plus 10 fil. porto.

Sofocle. Oedip la Colona. Traducere din grecesc de M. Jorgulescu. Cu o prefață de N. Iorga, á 75 fil. plus 5 fil. porto.

Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe á 30 fil. plus 5 fil. porto.

Apostol D. Culea. Invățământul despre natură. În școala primară á cor. 3-50 plus 30 fil. porto.

Consfătuirea din 23—24 April 1910 a partidului Naționalist-democrat și Intrunirea publică din 25 April 1910, Cuvântările ținute la aceste prilejuri á 50 fil. plus 10 fil. porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichia și Coșu

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburii femeiești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cârnărie
Sibiu-Nagyszeben, Kelemenstr. 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cârnați, slănină și articlii de cârnărie, pe ecum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu oț, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sînge etc, specialități de măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 klg., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comanda mari prețuri reduse. Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comenzile sânt a se adresa la firma de mai sus.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„ specialist pentru dinți artificiali fără pod în „
CLUJ-KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru oficanți

mijlocești

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„CRIȘANA“

Institut de credit și economii soc. pe acții în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **conducător-contabil**

la filiala institutului de credit și de economii »CRIȘANA«, ce se va deschide la Gurahonț (com. Arad), se publică concurs cu termen până la 10 Martie 1911 st. n.

Salarul conducătorului-contabil se fixează în 1800.— Cor., care cu timpul și dacă respectivul se va dovedi de vrednic, i-se va mai putea urca, Cor. 400.— bani de cuartir; în afară de aceasta mai primește 6 cun- cuinale à 10% după salarul fundamental și tantiemă statutară.

Dela reflectanții la postul din chestiune se recere ca să fie absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, să poșadă în afară de limba română, limba maghiară, eventual și cea germană, în scris și vorbit și să aibă atâta praxă de bancă și destoinicie ca să poată pe lângă săvârșirea lucrărilor de contabilitate și de carte funduară, conduce independent agen- dele înființându-i filiale.

Se cere mai departe a fi eliberat de ser- viciu militar activ.

Cel ales numai după un an de probă va fi denumit definitiv — când va fi înscris și la fondul de penziune al institutului — și va avea a depune o cauție de Cor. 2000.— la intrarea în funcțiune.

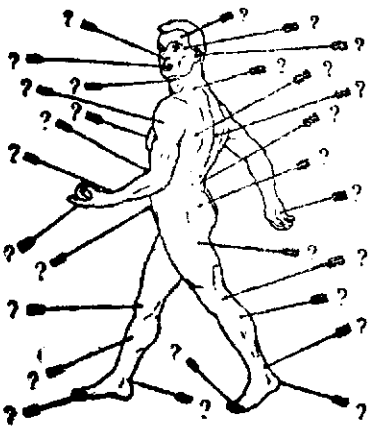
Cererile dimpreună cu atestatele în ori- ginal sau copie legalizată au a se înainta la subsemnata direcțiune în Brad, iar postul este a se ocupa la 1 Aprilie 1911 st. n.

Este în interesul recurentului a se pre- zenta în persoană.

Brad, 16 Faur 1911 st. n.

Direcțiunea.

AI DURERI?

I. După cât știu Elsa fluidul lui Feller alină du- rerile, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă re- pede și sigur reuma, boala de nervi, junghiuri, dureri, influență, răceli, durere de cap, dinți și de șale, cărceii dureri de ochi, migraenă și alte dureri cari nu sunt amintite aici. Fluidul Elsa al lui Feller are efect neîntrecut la răgu- șeală, guturai, dureri pe piept și gât, și a orga- nelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase din răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă poartă numele lui FELLER. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale costă franco 5 cor.

II. Mai aducem apoi la cunoștință că mil de oa- ment folosesc cu rezultat admirabil hăpurile Elsa- Rebarbara contra perturbațiilor stomacale, sgăr- ciurilor, lipsei de apetit, arsuri de rinichi, nomat, indispoziție, biezare, lipsă de scaun, dureri de cecum și alte perturbații a organelor de mistuire. 6 cutii 4 cor. Să ne păzim însă de imitații și să facem comanda act pe adresa

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica Centrala 122 (cott. Agram).

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1910		1911.	
30 Ianuarie		22 Ianuarie	29 Ianuarie
ACTIV			
130579972	92626639 Rezerva metalică Aur	119467322	169185024
1083106	37953333 „ Trate Aur	49608000	169075322
57529743	Argint și diverse monete		915231
28953533	Portofoliu Român și Străin		944508
11999924	*) Impr. pe ef. publice	12151500	93378933
14925995	„ „ „ „ în cont cor.	13403051	95585367
3134621	Efectele Capital. Social		25837797
5999687	Efectele fondului de rezervă		25154551
709139	„ „ „ amortizarea imob. și material		11999924
247572	Imobile		17994307
103653159	Mobilier și Mașini de Imprimerie		4301621
41738369	Cheltueli de Administrațiune		6018828
53990326	Deposite libere		722581
454545146	„ „ & provisoriu		6018828
12000000	Conturi de valori		238085
28187792	Conturi diverse, sold		110142645
4120826			19081517
270673970			55605547
349935			515422040
103653159			516195963
35559464			12000000
454545146			30030309
			4376124
			329129590
			327946330
			307353
			110142645
			399756
			10297345
			29436019
			31246099
			515422040
			516295963

PASIV

Scomptul 5% „ Dobânda 5 1/2 %

Oltoaiuri
de
struguri
exp. din
garantând de sol
viță americană
netedă și cu rădăcni, precum și în diferite soiuri
recunoscute de trainice asortiment bogat;
Kaküllömenti első szőlőoltvány-telep
proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).
Poftii și cereji prețuri curente ilustrate!
Din prețul curent se pot celi scrișori de recon-
ștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce do-
resc să comande pot cere mai întâi informațiuni
dela persoanele cunoscute așa verbal ca și înscris,
despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Picăturile de stomac a lui Brády
provăzut cu marca de scutare **S. Maria de Maria-
cell** pe cari poporul le numește „Picături de Ma-
riacell, pentru stomac“, de 30 de ani s'au între-
bunțat cu succes așa, că sunt indis-
pensabil pentru orice casă. — Pică-
turile acestea au efect neîntrecut la
iregularități de stomac, contra sto-
macului stricat ardere de stomac,
incuierea scaunului, — circiuri de
cap și stomac; greață, amețeală,
vomare, insomnie, colică, anemie,
gălbinare, etc.
Se capătă în fiecare farmacie. —
O sticlă mare Cor. 1.60, sticlă mică
90 fl. 6 sticle Cor. 5.40, 3 sticle
mari Cor. 4.80. Pentru trimitea
înainte a sumei trimite franco: —
BRÁDY K. farmacie la
„Regele Ungariei“ în VIENA,
— I. Fleischmarkt 2., Depot 5. —
FITI ATENȚI! la marca de scutare, care reprezintă
pe Sta Maria de Mariacell, la împachetarea roșie
și la subscriere, care este copie chipului de pe ta-
ture și să respingeți orice imitație. — — —

Imprumuturi cu amortizație
și împrumuturi pentru func-
ționar, vinderea și cumpărarea
de moșii și parcelarea lor o
mijlocește mai avantajos: =
Biroul de Intermedare:
■ Vig Lajos ■
Arad, Piața Arpád Nr. 5.
— Telefon Nr. 671. —

Nou! În Arad n'a mai existat încă! Nou!
In strada Forray (Palatul contelui
Nádasdy) s'a deschis deja o între-
— prinsă americană electrică de —
Tălpuire repede
Prețurile:
Tălpuire și călcăie bărbătești numai C. 2.40
„ „ „ femeiești „ „ 2.—
„ „ „ pentru copii „ „ 1.60
Roagă binevoitorul sprijin
Szabolcsi Farkas.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 147122.

7 Februarie 1911.

Publicațiune.

A 34 a tragere la sorti a titlurilor de rentă 5% amortibilă din 1894, împrumutul de Lei 6,500.000 se va efectua în ziua de 1/14 Martie 1911, ora 10 anti meridiene în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial» Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 47.000 în proporția următoare:

5 titluri de câte 5.000 Lei	25.000
44 » » » 500 »	22.000

49 titluri pentru o valoare nominală de Lei	47.000
---	--------

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

ȘLEPÁK A.

ciasonnicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot felul de orloage de buzunar, de părete, atârănătoare precum și tot felul de giuvaergice de aur și argint. Reparări de orloage și giuvaergice se efectuează prompt. Giuvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi.

Saska Sándor tinichigiu Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric tot felul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrunseări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmel turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a. Toate comanda se execută prompt și cu punctualitate.

HALÁSZ P. JÁNOS atelier pentru bandage chirurgicale

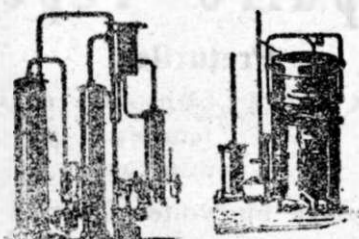
BUDAPEST IX, Üllői u. 5

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și brevetate Suspensorii, bandage pentru burtă, piciorare și mâni artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndreptarea staturii (gradehalter), mașini pentru umblat și sprijinit, precum și tot felul de articole necesare pentru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabricație engleză și americană, irigatoare și injectoare.

Grijiți de adresă.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirit, cognac, licquer, țică și instrumente de condensare acestea. Mare magazin. Tot felul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi, instituții etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comanda se execută din material de prima calitate.

Din nici o casă românească
Să nu lipsească!

Doctorul de casă sau DICȚIONARUL SĂNĂTĂȚII.

Impodobit cu 315 chipuri și vorbind despre:

Strictura și funcțiunile organului omului, Medicina uzuală și de urgență, Tot felul de boale, Accidente, Otrăviri, Asfixii, Epidemii, Contagiuni, Microbi, Nevroze, Ipnotizmi, Medicamente, Plante medicinale, Panșamente, Igiena generală, Alimentație și băuturi, Locuințe, Îmbrăcăminte, Igiena preventivă, Igiena etăților și prof., orașelor și satelor, Ape minerale, Hidroterapie, Băi, Electricitate, Exercițiu, Gimnastică.

De Doctorul V. Bianu,

medic primar al spitalului I. C. Brătianu din Buzău. Comandor al ordinului »Coroana României». Medic major în rezervă.

Prețul 14 Coroane. + (Porto postal 80 fileri.)
Se poate căpăta la Librăria Tribunei, Arad.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureşului.
(Templomfestészeti Müintézet, Mármrosszigeten).
Cancelaria: Piaţa Erzsébet-fő tér No. 11, uşa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.
Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 ȘI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânatoare

Pécs, Király-u. 42.

Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care sunt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să câștig această și celui din Oradea-Mare.

Țin în depozit

arme de cea mai bună fabricație,

cu repetiție și încărcătură în teavă, revolve, piștoale, și totfelul de cartușe pentru arme. — Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. — Se primește ca ucenic un băiat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

OH! DOAMNE!

Mă 'nădușe afurisita de tușă.

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.

— Prețul unei cutii 1-20 cor. —

— O cutie de probă 50 fileri. —

Depozit principal la:

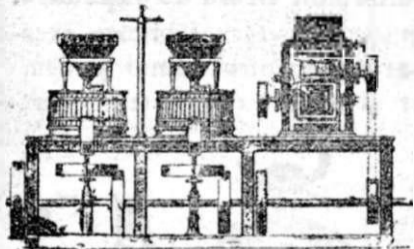
farmacia „**NADOR**” gyogytár
Budapest, VI., Váci-körut 17.

SĂ RĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger» m'au vindecat îngrabă!

Se poate capăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojték Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojték és Weisz. — In Győrök la farm.: Masznik Dániel. — M.-Pécska: Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

KÁLNAI S.

fabrică de motoare și turnătorie de fier în Murăș-Oșorhei-Marosvásárhely

Ofere

motoare cu benzin și olei brut, locomobile motoare absorbitoare

azuri. Mașini motoare cu benzin automobile

arat și imblătit. Primește totfelul de montări pentru mașini,

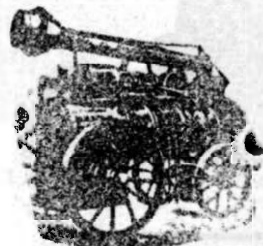
cu aburi, stabilimente industriale și încălzirea cu

precum și executarea a totfelul de aliaje de fier și metale

montarea deplină a morilor

reparări în bransa aceasta.

Garantă deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.

Ce-i mai bine?

să prăjești cafea acasă prost și rău, sau să o cumperi prăjită gata?

In prăjitoria cu instalații motorice a antepresei pentru import direct de

cafea

și ceai de Triest

a lui

Aszódy

Nagyvárad,

Patatul Fekete Sas.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solv și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

Preț-curent la dorință trimite gratuit

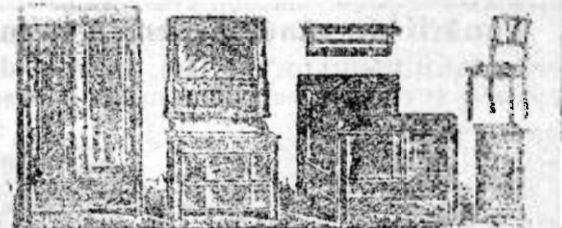
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile

NAGYENYED, Rozsa-utca.

(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrute în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenia și fotolii.

Avis!

La **FĂGETANA** Institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natal (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încopțate cu asigurare de viață» introdusă la susnumitul Institut —, suma de*

1000 coroane adesea unamii coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natal i se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte aceia că la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul „Făgetana” acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzișe și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul Institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză »Algemeene Maatschapij van Lebensverzekeringen Lijfrente» din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana» Institut de credit și economii în Facset.

„Făgetana”

Institut de credit și economii în Facset.

**Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar**

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

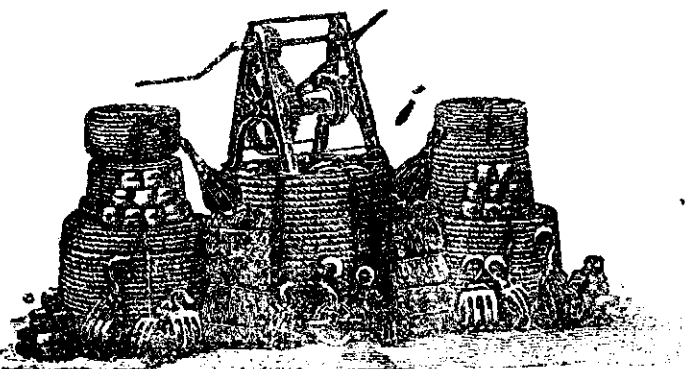
Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică — este a lui **Joanovics János**. Tot felul de funii de cânepă, de fir, brăci, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni. — **Lugoj (Lugos)**. Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului.

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru bob, opitoare, ștreanguri, hamaouri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bălătoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cerți și codoriști etc. etc.
Serviciu prompt

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesori **Wonka János**
fabrică de piane cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Magazin în Hunyad-ut Nr. 16.

Liferează: **Plane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

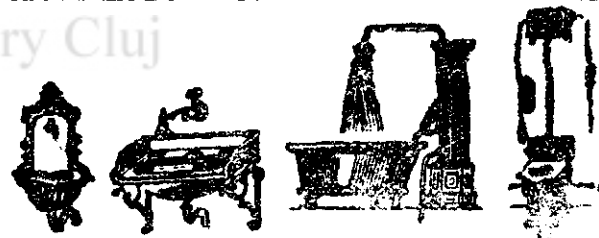
Biroul central:

Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casării și școale. — Specialist în sonde. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit. Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pentru repararea bazinei closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noi care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Adolf Hemper Sibiu — Nagyszében, Heltauerg. 2
Cea mai punctuală firmă de expedare.

Recomandă on. public magazinul său bogat asortat cu fabricate excelente de **oroloage precise de aur și argint** pentru domni și dame precum și **bijuterii și obiecte de aur și argint** executate modern.

Schimbă și cumpără bijuterii vechi obiecte de aur, argint și nestemate.

Atelier propriu: pentru lucrări de aurar și reparații de oroloage etc.

Comanda se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

